Mileva.

Historicko-romantický obraz od F. [illegible]

I.

Paní neodpovídá na tato s vroucností pronesená slova, sklopila oči, a auto kůň její volným krokem dále se ubírá, rozstoupena, v myšlénkách pohřížena, [illegible] dárem obdařenou.

"Nemáš dar sovce tebe volí kě ceny v očích jejích," plesal v duchu dětinský Manuel.

"Tys prý nikdy lásky nepoznal, vojvodo!" pravila posléze Mileva, oči nepozdvihnouc, pološeptem, že slova její sotva sluch vojvody dostihla, "a přece—" zamlčela se, neb dotud prorývá upomínka na doby minulé, kde srdce její láskou se rozvíjelo, útroby její.

"A přece znám její sílu, její neohladitelnost, chceš říci, paní má!" přejal jí slovo Kazančič, a hlas jeho zněl upřímněji, vroucněji než jindy, "to jest tak, hora dárem!" vysvětloval, "já a pobratim můj, jsme jedna duše, i nezachvěje se duše jeho bolem neb radostí, aby i moje ozvěnou se neozývala, a proto mi není tajna kouzelná lásky moc; já vím, jak on tě potud miluje, vzdor osudu trpkému, upomínky na noci blažené a šepty sladké v Prizrenu, kde já byl strážcem lásky vaší, jsou potud rozkoší jeho, ale také strašlivým buditelem pomsty jeho na všech těch, jenž klenbu blaha jeho nad hlavou mu zroutili."—

"Ubohý Milan!" povzdechla paní bezvolně.

"Snad", dí Kazančič, "a snad ani není tak ubohý, jak se domýšlíš; on muž jest, a bol jeho se v činech vybouří; ty ale jsi právě ubohá, vzdor lesku a nádheře, tě obklopující. Nebo kam se uchýlíš, když minulost se svým sladkým tušením, se svými touhami a tajuplnou rozkoší z hrobu upomínek tvých v mysli tvé povstane? dáš volati saltimbanky, ty tanečnice harému, jenž dráždí otupělou vilnost Bisurmanů, aby skoky svými zaplašily i upomínky tak bolestné a tak svaté? či vyhledáš muže svého, abys zapomnění nalezla v loktech jeho, v loktech těch, v nichž právě některá otrokyně, souložnice jeho spočívala?" —

"Dosti již, vojvodo!" zvolala prudce Mileva, ale prudkost ta pocházela z palčivé bolesti, jaká srdce její při slovech vojvody svírala.

"A vždyť já věděl, že na dnu srdce tvého spočívá první láska tvoje v bujaré síle své," mluví Kazančič skoro radostně; "nebo pro lesk a nádheru, pro kratochvíle a radovánky můžeš ji arci na čas v dřímotu ukonejšit, ale zapomenout?!"

"A co platno vše, když jinak není," dí Mileva poněkud pokojněji, "já, žena padišahova, nesmím více mysliti na hříčky minulé, první jemu po boku ze všech, sdílím slávu jeho, a proto povinností mou jest, jen na to mysliti, kterak bych jej oblažila, a kterak bych syna svého nejlépe vychovala pro slávu otce jeho, což tak snadný úkol není, neb otec jeho, muž můj, jest Bajazet, největší rek věku svého, před nímž dva světy v prachu se koří," končila pyšně, hlavu hrdě povznesouc.

"Ano, ano," kýval si Kazančič hlavou, "jsi ženská, jejížto náhledy a myšlénky se mění, jak vlnky jezerní pod dechem větru; kam vítr věje, v tu stranu poskakují. Bajazet a rek! proč hanobíš jména toho? zapomnělas již na otce svého, zapomnělas na Miloše Obiliče a ostatní hrdiny na Kosovu pro vlast a víru v slavném, ale nešťastném boji pobilé, ženo marná?"

"Otroku!" skřikla sultanová hlasitě, uzdou koně zatrhnuvši, že se sepjal, a byl by se zvrátil, kdyby Kazančič, hbitě se přitočiv, jej byl nezachytil.

"Nechejž toho, paní sultanova," dí pak chladně, "víš, že se nebojím ani výhrůžek tvých, ani Bajazetových, a potupné slovo v ústech ženy neskalí slávu mužovu. Bajazet a rek! ano rek v podvodu a lži, rek v oukladech a zradě; pověz mi jen o jednom jeho skutku slavném, jejž by beze zrady a klamu, pouze hrdinstvím svým byl dokázal? či jest to rekovství, že ho každodenně dervišové upomínati musí na potupu jména a rodu jeho, jakou mu učinil ten bývalý pastucha a nyní vůdce hord tatarských, Timur, dobytím Sivasu a zavražděním syna jeho Džehangira? Haha! nepřítel divoký boří brány říše jeho, a on se válí ve vilné nečinnosti harému svého, a dá si od otroků svých, od pochlebníků předstírati Ilderim — blesk! — Ha! kdo srdce neoslepené, vidí ve zjevu tom prst Boží; Ordynec*) a Bisurman v boji proti sobě, pohan proti pohanu,**) Bůh sám zastrojil dobu tuto, aby kříž svatý, zradou v bláto povalený, znova vítězně se zaleskl nad národy svými, nad Srbskem nešťastným, aby synové slavné vlasti té slavili své z poroby vykoupení."

"A proto jsi se přikázal službou svou Bajazetu," pravila paní nejistým hlasem, neb se chvěla duše její při slovech vojvodových, spolu však se dmula láskou její nevolí nad potupou mužovou; proto zněl nejistě hlas křesťanky, dcery carské, ale spolu ženy padišaha, vraha otcova, ženy nejúhlavnějšího nepřítele víry Kristovy: "proto jsi se přikázal Bajazetu," pravila, "abys zdělil žádoucí tu dobu, aneb abys zradou sprznil slávu svatého kříže!"

"Já se nepřikázal službou Bajazetu," odvece vojvoda určitě, pevně na Milevu pohlížeje, "já přikázán jsem službou svou pobratimu, a pobratim můj tobě a ochraně tvé pro památku dob minulých."

Rozžehlo se leskem radosti oko Milevino, ale v okamžiku se zastřelo rosikou žalu, slza se zaleskla v něm, nevykanula však na líc, paní sultanova ji zachytila mezi řasami, a jen temně se svisou hlavou se ptala:

"Čeho se bojí pobratim tvůj o mne? Netřeba ochrany jeho mně, která jsem potud sama chránila Srbsko, by naň neulehla celou tíží svou ruka podmanitelova."

"Neklam sebe," dí vojvoda, "nikoli přímluva tvoje, ale bázeň Bajazeta, by nepodráždil chrabrý národ srbský k boji zoufalému, držela choutky jeho na uzdě, a tobě prodal bázeň svou za vděky lásky. Ne, ne! Srbsku nehrozilo nebezpečí žádné, ono může býti volno, kdykoli chtít bude, a že potud volno není, že neshodilo potupu nadvlády bisurmanské se jmena svého, toho vina jest ty, ženo sultanova! pro tebe drží bratr tvůj meče srbské v pochvě, lahodíť mu slouti švakem sultanovým, jemu knížeti, který nepoznal lesku a důstojnosti carské, a kníže Štěpán povede ty samé reky, co s otcem carem pro vlast a víru na Kosovu krváceli, k obraně a podpoře toho samého Bajazeta, co ouklady svými zbořil trůn carů, a ze sutin jeho, na potupu jejich, zbudoval vetchý stolec knížecí."

"Na věrnost bratrovu spolehati mohu, i sultan manžel můj," pravila Mileva, hlavu opět hrdě povznesouc, ačkoliv znáti bylo v pohledu jejím, že hrdost ta nucená jest, "proto mně netřeba ochrany jiné; Bajazet jest chlouba má a štít můj, nyní i budoucně!"

"Ano, zde v Drinopoli, uprostřed delyů svých," dí vojvoda chladně, "jak ale potom, když se setká s Ordyncem?"

"Potom zvítězí, a zpupný Timur se bude kořit jemu a mně," odpověděla Mileva hrdě.

"A což když nezvítězí?" ptá se Kazančič zpět, "co potom? Ba, potom toužebně ohlížeti se budeš po ochraně; a jen proto jsme opustili hory své, odkud věčný boj jsme započali proti bisurmanstvu, proto jsme popřáli na čas oddechu vrahu víry Kristovy a vlasti naší; neb láska pobratima mého k tobě překonala čas i vědomí, viděti tebe v loktech úhlavního nepřítele; onť nevěděl, že šťastnou jsi v objetí pohana, že pro marnou chloubu, slouti ženou Bajazetovou, milerada se sdílíš o náklonost jeho se sterými otrokyněmi haremu jeho."

Mileva svěsila hlavu, obličej její se zasmušil, a hluboké vzdechnutí vanulo přese rty její.

"Tyť to pravíš, vojvodo! a já ti věřiti musím," pravila po chvíli chvějícím se hlasem, "než ale, kde ostal — on sám? tázala se skoro šeptem, a tvář její se ruměncem zarděla.

"On se bál lásky své, rovněž jako lásky Tvé, ten blahový," dí Kazančič, "nechtěl pohledem svým rozbouřiti srdce Tvé k bolným upomínkám, jen kdyby toho potřeba kázala, chce státi po boku Tvém k obraně Tvé; však chceš li, ten a můžeš ho uzříti."

Mileva zastavila koně svého, zamyšleně hleděla vůkol, pak pokynouvši hlavou na důkaz, že v ní uzrál úmysl pevný, ptala se krátce: "A kdy?"

"Kdy se Ti slíbí, třeba dnes!" odpověděl Kazančič v udivení nad tak rychle neočekávaným u myslem jejím na ni pohlížeje.

"Dobře," dí Mileva pevně, "hodinu po večerní modlitbě Turků ho očekávám."

I dala muslimanská družina své znamení k návratu, nenacházejíc již zábavy ve hrách bohatýrských, jichž sotvá byla nepovšimla, co Kazančič rozpravou svou duši a srdce její rozbouřil.

"Jenž ale, paní má," zarazil se Kazančič, "to dítě tady," ukázal na Manuela, "slyšelo naši úmluvu, a on jest Řek!"

"A co s toho!" ptala se Mileva hrdě, "kdybych tomu chtěla, jediné kynutí moje postačí, zavříti ústa jeho na věky; pravda-li, Manueli?" obrátila se k tomuto hlasem lahodným.

Tento neodpověděl; při rozmluvě její s vojvodou jel zádumčivě po boku jejím, chvílemi při smělých slovech vojvodových se zajiskřilo oko jeho, polily se tváře jeho rudou září zlosti nachové, a ruka jeho bezvolně se kladla na rukověť mečíku jeho; když ale Mileva úmysl svůj projevila, že viděti chce milence mladosti své, tu sebou trhnul, obličej jeho se potáhl sněhovou bělostí, a jako opilý se v sedle potácel; nyní však při otázce její se opět zarděl obličej jeho, oko nabylo podivného lesku, když na velitelku svou pozřel, a ústa jeho se zkřivila v úsměšku a zlobě; paní však nepovšimla sobě posuňků chlapcových, jejž měla za hříčku rozmarů svých. Podivné časem tváření se jeho, jenž by bylo sice době slušelo letům dospělejším, působilo jí kratochvíli.

Obrátila koně svého a uháněla tryskem, následována jsouc družinou svou, k Drinopoli zpět.

"Blahoslavená vyjížďka tato," plesal v duchu Kazančič, hlavou kývaje, "dosáhl jsem účele svého, ostatní nechť Milan dokoná, nevyhasla-ť láska v srdci jejím; ale", zarazil se najednou, "i on miluje, což kdyby — ne ne!" potřásl prudce hlavou, "Milan Topličanin miluje vlasť a víru svou více, než ženu tu. A s jasnou tváří vjel do brány Drinopolské.

KAPITOLA II.

Noc se svalila na Drinopol a vůkolí, noc jihu, jasná a čistá, kde na temně modrém blankytu nesčíslné množství světel nebeských plane, kde větérkové, vzduchem tiše plovoucí, vydychují vůni, jakovou se byli napojili na cestě své ambrou z růží a jasmínů, ze stromů po vrších a z květin po pláních; jest to noc tak půvabná a okouzlující, jako kráska, když oči ku spánku zamhouří.

V serailu padišaha neutichly potud život a veselí.

Ale jak? vždyť Bajazet od té doby, co Timur jak spousta boží s tatarskými hordami svými jihovýchodní Asii zaplaviv, město Sivas, severní to klíč říše bisurmanské, dobyl, Džehangira, nejmilejšího syna Bajazetova, jenž v Sivasu byl velel, jal a zajatému hlavu sraziti dal, dada trup jeho za žertvu orlům Ormenie; od té doby se nerozesmál Bajazet ni uprostřed tanečnic svých, ni v objetí odalisek, a přece musí bráti co denně hudba ku skokům jeho saltimbanek; nechceť dáti na jevo, že jej ohromilo potupné proň zavraždění synovo, ztráta Sivasu a celé Ormenie, že se neleká hord tatarských a strašného, krvelačného vůdce jejich Timurchana. Sedí uprostřed nich a zádumčivě hledí na tance jejich, ale okem temným, hudba zní prostorou, on ji neslyší; najednou sebou trhne, přejede si dlaní obličej a prudce kyne; rozumějíť odalisky kynutí tomu, každá spěchá, naplniti koflík vínem, a blaženě se usmívá otrokyně haremu, které se podařilo první býti při ruce padišahovi; on však nevšímá sobě úsměvu jejího, vnad zjevných, na polo obnažených, jako hrdličky bílé, koflík nahýbá k ústům a vypije až do kapky, a tu teprva se jeví účinek vína v nachovém lesku oka jeho, v úsměchu vilném, s jakovým polo obnažené odalisky a saltimbanky pohlížeti počíná.

"Allah!" mluví při tom hlasitě, "prorok neznal lahodu a oheň ovoce révového, ale by ho byl nezapovídal miláčkům svým; ha! a což jen kaurin*) požívati má nápoje edenu**), a věřící ale? mluv ty sám, Abdallahu! zda pravdu mám?" obrátí se k muži, podle něho na zemi sedícímu.

Jest to postava kostnatá, vysmahlá, leb jeho stářím a posty oholená, hustý, bílý vous mu splývá až po pás, a hadry kryjí nuzně tělo jeho; žebrák vedle padišaha, nahota vedle přepychu a lesku, největší pohrdání všemi rozkošemi světa, největší umrtvení tělesné uprostřed smyslnosti a výjevů vilných!

Nevšímá sobě derviš Abdallah, co kolem se děje; na bobku sedě, má hlavu na kolena skloněnou, a bílý vous jeho se dotýká země; kdykoliv pohlédne, jeví se v obličeji jeho výraz pohrdání nad výjevy před ním, s pohrdáním pohlíží na nádheru a skvostnost vůkol, ba i na samého sultana, a slova nepromluviv, kladě opět hlavu na kolena svá k tichému rozjímání.

Až když Bajazet ho zřejmě oslovil, tu pozdvihne derviš hlavu, a oči své s přísností na sultana upřev, praví silně, že hlas jeho pronikne šumem hudby a tance:

"Sultane! Tys neměl připustit, aby Sivas‡) klesl, a Tvůj syn aby zavražděn byl!"

"Allah kérim!"‡‡) zkřiknul sultan úpěnlivě, otřásl se, jakoby blesk hromový vedle něho byl udeřil, div že s divanu nesklesl, uchopiv se pak za bradu, rval sobě vousy v divé, zoufalé vášni.

Hudba byla najednou utichla, saltimbanky ustaly ve skocích svých při úpěnlivém zkřiknutí sultana, a v uleknutí, co stádo plaché pádily saltimbanky i odalisky ze síně rozkoší a pustých radovánek, znalyť již výjevy tyto co denně se opakující, vědělyť, že nedobře dlíti v doupěti dravce rozdrážděného, a v takovýchto okamženích byl Bajazet, ten syn zvůle a vášní nezkrocených, strašný těm, na něž zábavou jejich rozveselen a vnadami jejich rozjařen před okamžením ještě se usmíval, život lidský neměl proň ceny větší, nežli co list, jenž uvadnut se stromu odpadává, on bídák, nešťastník, nepoznal lidí, jen otroků volně a tupou myslí šíji svou na kynutí jeho v jakékoli jařmo, v jakoukoli trýzeň kladoucích; brálť si tedy s nimi, co děcko s loutkami, tu jich celoval a laskal, tu zas je mučil a metal v prach, jak nezbedné dítě láme z rozkoše neb popuzení hračky své.

"Můj syn, můj Džehangir!" volá sultan bolestně, "proč jsem ho opustil? proč mi ho zavraždil bídný pastucha ten, jenž sebe Timur chanem zove? Ha!" mluvil tišeji, ale těžký jeho dech, chraptivý hlas prozrazoval bouři v prsou jeho vířící: "kdo jest on, jenž se osmělil takovou potupu kydnouti v bradu mou? Nedávno ještě pastucha, otrok bídný, v prachu pouště tatarské se povalující Timur, a nyní chanem se zve? bídák ten! on se rovnat chce mně Bajazetu, synu a vnuku sultanů? A jakže to pravil?" mluvil dále sám k sobě slova drtě, "když mi syna mého zavražditi kázal? i já ztratil syna Džehangira, srdci mému nejbližšího, nesmí se i Bajazet radovati z tebe, a jmeno tvé mne nesmí upomínati na ztrátu mou, ano tak to pravil ten bídný otrok, a hlava syna mého letěla od trupu, a orlové ormínští klovali oči jeho. Allah, Allah!" rozzuřil se opět, bije se v čelo, rve sobě bradu svou ve vášnivé bolesti, "já toho vinen jsem; proč jsem připustil tomu, že nečesané hordy Tatarů ztekly hradby Sivasu a syna mi zavraždili!" Bolestí i vášní přemožen, svěsil hlavu a podepřev oba lokte o kolena, sevřel dlaněma tvář svou a hluboce stenal.

"Ano žaluj nad sebou a nad hříchy svými," hřímal neúprosný derviš, se země se vzchopě, "jest to trest boží za hříchy Tvé. Či myslíš, že k sultanu nedosáhne ruka Allahova? On Tě postavil v popředí věřícího národa svého, abys mu byl záštitou a vzorem ctnosti, Ty ale jsi se stápěl v neřestech, opíjel jsi se vínem, jako prostý kacíř k pohoršení a ošklivosti všech věřících, jenž viděli sultana svého povrhovati zákony prorokovými.—Pryč s tím nápojem džehenny!"*) rozdrážděl se derviš, i metal nádoby s vínem a koflíky k zemi, že střepy lítaly vůkol a víno po podlaze se rozlévalo, "Allah-il-Allah, on jediný jest Bůh a Muhamed prorok jeho!" volal při tom neustále, až i poslední nádoba, poslední koflík k zemi smeten byl. "Poznej, sultane, vinu svou," obrátil se opět k tomuto hlasem povýšeným, kárajícím, "a opět se nad tebou zaskvěje obličej Allahův!"

"Já jsem hříšník veliký!" úpí Bajazet v skroušenosti.

"Trest boží, jenž tě stihnul, jest také veliký," hlásá derviš, "a nenapravíš-li život svůj, zahuben budeš."

Sultan neodpovídá, před dervišem se koří padišah, i netroufá sobě k němu pozdvihnouti očí svých.

Hledí naň derviš vítězně, co soudce nad zpoutaným zločincem, výraz potupný, opovržlivý se jeví ve tváři jeho: "Tak daleko jsi to přivedl ve vilné lenosti své, že pláčeš jako žena, kde jednati máš co muž; pomni na Sivas a syna svého Džehangira!"

"Ha!" vykřikl Bajazet, a vzchopil se, oko jeho sršelo blesky, tvář planula, ústa na polo otevřena — jevil obraz vášnivého vzteku a neukrotitelné msty žádosti.

Jakoby neviděl změny této, mluví derviš neohrožený dále: 'Lhář to byl a podvodník, co první Tě nazval Ilderimem,**) jdižiž, jdi, Ty nejsi Ilderimem!" doložil potupně.

"A já jím jsem!" pravil Bajazet vznešeně, o krok postoupiv. Nebyla to již ta postava sklíčená, s výrazem vilné tuposti v oku a ve tváři; odhodlanost, ráz ducha vznešeného se objevil najednou na čele jeho, v každém pohybu těla, v celém vzezření jeho se jevil panovník.

"Abdallahu!" pravil vážně, "smělá slova jsi ke mně mluvil, ale já Ti děkuju, neb jimi jsi mne navrátil mně samému; mluv, jakou milost žádáš od sultana, a Bajazet ručí za každé vyplnění."

Derviš hleděl prv v udivení na něho, potom se ohlednul s úsměvem pohrdavým vůkol po skvostné síni, pak na sebe, na nahotu svou, již rozedrané roucho jeho sotva přikrývalo: "Čehož by mi dáti mohl sultan, a čehož bych potřeboval?" — ptal se sám sebe, hlavou potřásaje: "Jdi, já jsem bohatší než Ty, já ničeho nepotřebuju!" doložil s hrdou skromností.

Nyní sultan se pousmál, ale tak krátce, že úsměv ten sotva po tváři jeho se mihnul: 'Také dobře!" pravil pak pokojně, dobře znaje hrdou skromnost dervišů, jako přepiatost šílenou fakírů; "Já ale potřebuju Tebe," mluví dále, "co strážce vášní mých."

"Probudil jsi se z nich, sultane!" odpověděl derviš, "a více neusneš v hříších a rozkošech, úkol můj u Tebe jest skončen; posvětiž se jmeno Allahovo a sláva proroku jeho," skláněl hlavu k jihovýchodu se obrátiv.

"Nyní, dnes ještě odejíti nesmíš!" velel Bajazet prudce.

"A kdo mne smí zdržovati, když tomu tak chci," dí derviš hrdě, o krok se přiblíživ. "Tys mi nabízel milost svou, a první žádost, již jevím, mi zamezuješ? Žádám sobě, abych co nejdřív opustil prostory tyto marného lesku, v nichž duch umdlévá a se pokouší, do nichž jsem vstoupil s ošklivostí, ale za úkolem velikým, probuditi Tebe z hříchů a lenosti; stalo se! úkol můj jest u konce, úkol sultana a vezírů jeho nastává; já jdu a Ty mne nezdržíš, Bajazet ručí za slovo sultanovo."

A obrátiv se kráčel ke dveřím.

"Abdallahu!" volal sultan za ním hlasem prosebným.

Derviš se zastavil.

"Nechci Tě zdržovati," mluví sultan, k němu blíž přistoupě, "ale slib mi, že opět se vrátíš, kdyby Bajazet napomínání Tvého potřeboval, padišah jest přítel, bratr Tvůj."

"Přijdu!" dí derviš krátce.

"Milost Allahova Tě sprovázej na cestách Tvých, muži svatý," praví nyní sultan, obě ruce na prsa položiv, "a vyrovnej dráhu před krokoji Tvými, kamkoli je obrátíš."

Derviš se zahalil v hadry své, a odcházel ze síně, nechaje sultana uprostřed skvostné síně jeho o samotě státi, jako nejnižšího žebráka; ve dveřích však se zastavil, rozhrnul oponu, kterou muž, jakž dle zevnějšku znáti bylo, důstojnosti veliké, ihned volal, jakoby již byl po dny na znamení toto čekal.

Abdallah ustoupil muži tomu z cesty, a když byl tentýž do komnaty vkročil, zavřel za ním z ticha dvéře, zastřel oponu před nimi a odcházel po chodbách a dvorech ze serailu padišahova tak klidně, jakoby ani nebyl příčinou probuzení Bajazeta k životu, nímž rozhodnuto býti mělo panství muslimanské nad Asií a Evropou, zdali budoucně vládnouti budou synové Othmanovi nad světem, nebo náčelník Tatarů divokých, Timur, jenž z pastuchy se stal vůdcem, chanem rodáků svých, a hordy bojovné jejich vyvedl z pouště Kobi k dobytí světa. I podlehly již země vůkolní, carové Grusie jsou vyhlazeni, říše Perská ztroskotána, a nyní obrátil Timur světoborný krok svůj na říši tureckou, Bajazetem po celé Malé Asii rozšířenou, od ústí Eufratu až k temenům hor Kavkazských. Zpustošiv Georgii, obrátil se Timur k Sinopě a Cesarii a závodil poprvé o říši Bajazetovu, zanechávaje za sebou rozváliny měst a hradů, kraje v poušť obrácené, ale krví lidskou zmrvené, neb vraždou a bořením naznačoval dráhu svou. On postoupil až k Sivasu, hlavnímu městu Armenie, které považováno bylo za severní klíč říše turecké, a za tak důležité, že tam vlastní syn Bajazetův, Džehangir velel. Po dvacitidenním, strašném dobývání podařilo se Timurovi, ve hradbách města učiniti průlom, a město se vzdalo pod tou výminkou, aby veškeré obyvatelstvo jak křesťané, tak mohamedáni při životu zachováni byli. Jak se očekávati dalo od surového, divokého dobyvatele, nedržel Timur připovědě své, a vraždění všeobecné počalo, jak mile Tataři do města vešli. Syn Bajazetův musel se na hrůzyplné výjevy tyto dívati, až sám před Timura vlečen byl, na jehožto rozkaz sťat, a trup jeho dravcům v žertvu ostaven jest. Zpráva o neštěstí tomto vyburácela Bajazeta z vilné, prostopášné nečinnosti jeho, ale jen tak daleco, že se ho zmocnila trudnomyslnost, rovněž tak nečinná, jako předešlý prostopášný život jeho: hleděltě přede vším novými zábavami sprostiti se trudu svého, stopiti jej v toku révovém. Marné bylo napomínání a nalehání vezíra a rad jeho, aby se probudil; on samovládný despot, od dětinství ku vládě neobmezené, libovolně vychovaný, neznal činých pohnutek k činům, jen chtíče své, nedocílilť tedy ničeho, leda že schladiti hleděl vnitřní bouři svou v krvi otroků a otrokyň svých.

(Pokračování.)

*) Ordynec — Tatar, tak jako Bisurman — Turek.

**) Srbové i všichni jihovýchodní Slované nazývali a potud nazývají každého nekřesťana pohanem, ačkoli Muhamedáni, v jednoho jediného Boha věříce, pohany nejsou.

*) kaurin—pes křesťan.

**) eden—ráj.

‡) Sivas—hlavní město v Ormenii, považováno tehdáž pevností svou, lidnatostí a obchodem za severní klíč říše turecké. Derviš musel každodenně těmito slovy vilného Bajazeta vybízet ku pomstě za zavraždění synovo.

‡‡) Bůh jest veliký, milosrdný.

*) džehenna — peklo.

**) Ilderim — blesk. Ilderimem nazýván byl Bajazet od současných arabských dějepisců svých pro jeho rychlost ve válečních taženích, jimiž říše potud neodvislé sobě podmaňoval.

Kováři pozor!

Za příčinou nemoci jsem nucen prodat mou dobře zařízenou dílnu. Obchod jest velmi dobrý, náčiní vše v nejlepším stavu, místnost v nejlepší ráně, známost dobrá u všech národů.

Prodám levně dobrému českému kováři, jenž jest s farmářskou prací obeznámen.

Bližší správu podá s ochotou

Frank Pešek,
Schuyler, Neb.

Farma na prodej.

168¾ akrů dobrého pozemku, z kterých jest 40 akrů lesa zachovalého s dostatkem dříví starého i mladého všeho druhu; 80 akrů vzděláno a oseto; ostatní dosti sena a dobré pastviny; potok 20 kroků od stavení; stavení dřevové o dvou světnicích a kuchyni, též chlévy a sýpky; 2 koně, z nich jedna kobyla březí; 10 kusů hovězího dobytka a drůbeže dost; vše domácí a hospodářské náčiní co farmáři třeba, vyjímaje mlatící stroj. Nechám vše jak stojí a leží, tolik vezme mě šaty a ustání. Jsme v pokročilém stáří, bez dítek a farmaření nám přichází již těžko. Cena této farmy 1700 dol. Bližší správu podá písemně neb ústně

Tomáš Brabenec,
Wech, Knox Co. Neb.